

JOHAN VAN DER KEUKEN

UIT DE WERELD VAN EEN KLEINE ZELFSTANDIGE

W i n d s c h a d u w

Er werd wel eens gedacht dat wij samen een soort miniclubje vormden. Maar naar aanleiding van zijn recentere films hadden we enkele forse discussies. Ik had het gevoel dat Frans van de Staak de strijd met het somnambule geschetter van de

televisie niet aanging, zich buiten het strijdperk van de media hield. Tegenover de technologie van de razendsnelle betovering waaruit men nooit meer ontwaakt, moet montage gesteld worden: scherpe en onwettelijke ingrepen in de loop der gebeurtenissen. Soms vond ik dat Frans zijn materiaal niet voldoende beteugelde en fatalisme in de plaats van precisie stelde.

Ik zie berichten over snel stervende bossen en noteer met korte verbijstering hoe gewoon we allemaal doorleven, nauwelijks aangeraakt. Ik denk aan de nieuwe film van Frans, WINDSCHADUW. Komen en gaan van een man en een vrouw, openen en sluiten van deuren in weinig doorleefde kamertjes, zomerhuisjes. Een koffer die zich onophoudelijk leegt en weer vult. Vensters met uitgeknipte stukjes landschap. Woorden, fragmenten van zinnen, die de man (misschien een jongen nog) en de vrouw (een meisje misschien) tegen elkaar of voor zich heen spreken. Erachter ontvouwt zich de tekst van Gerrit Kouwenaar, waarin deze gedecideerd en met veel wit uitbeeldt hoe de tijd zichzelf consumeert, geconsumeerd heeft. Er is een helder patroon in de beweging van de tedere kwetsbare lichamen. De stem van Kouwenaar vindt daarin zijn plaats, de tekst wordt steeds zichtbaarder. Het menselijke gepraat en gescharrel wordt doorsneden door natuurbeelden, door al datgene waaraan we binnen de omlijsting van de vensters tekort komen. Landschappen, tegelijk bevrijdend en betreden. Er is geen meter ongerept. Er is een oeralledaagse ecologie. Er is

een rafelig bos, een eindige wereld. Als het meisje de koffer opendoet en de camera vervolgens haar gezicht zoekt en inlijst, en als er dan een muzikje begint te spelen terwijl zij ons lang en onderzoekend aankijkt, moet ik opeens mijn uiterste best doen om niet in huilen uit te barsten.

Dat gebeurt me niet vaak. Ik kan het niet uitleggen, maar in zijn sterkste momenten is Frans van de Staak voor mij de filmer die de essentie van het filmen het dichtst benadert. Niet dat hij de knapste is of de grootste (wie maakt dat uit?). Alleen: hij komt er het dichtste bij.

